

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Summæ Theologicæ Scholasticæ Et Moralis

In Quatuor Partes Distributæ

In qua de Incarnatione Verbi & Mysteriis vitæ Christi, nec non de
Sacramentis in genere & singulis in specie succinctè & dilucidè tractatur

Herincx, Wilhelm

Antverpiæ, 1675

Qu. V. Quibus hoc Sacramentum sit conferendum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72963](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72963)

gulari. Vel certè exprimentur plures, non necessariò inducendi à quolibet infirmo, sed unus ab hoc, alter ab alio &c. Quàmvis congruum sit adesse plures, qui preces conjungant. Unde S. Carolus Borromæus in Concilio Mediolanensi IV. Tit. Quæ pertinent ad extremam Unctionem salubriter statuit: *Illud extremæ Unctionis Sacramentum ministraturus, quot commode potest, Presbyteros & Clericos, adhibere solet, superpelliceo indutos, qui ipsum & ministrantem & precantem, pietatis, orationisque studio in eo ministerio adjuvent.*

Apud Græcos quoque officium extremæ Unctionis perficitur à Sacerdote concurrentibus sex aliis Sacerdotibus, olim quidem ut assistentibus ad multiplicandas preces cum unico inungente, nunc autem uno post alterum, cùm interpositione quarundam ceremoniarum repetente totum Sacramentum. Quem quidem morem tentatis variis excusationibus esse abusum, qui cùm aliis quibusdam nævis in ritibus Græcorum irrepsit, suspiciatur *Arcudius lib. 5. cap. 6.* contra interabilitatem hujus Sacramenti in eadem infirmitate. Quantumvis *Jacobus Goar* hunc morem fortiter ab abusu vindicet *nu. 37.* allegans varia parum concludentia. Neque ego video solidam fundamentum excusandi, suppositâ prædictâ interabilitate; nisi quis fortasse dicat Unctiones succedentium Sacerdotum cum precibus adjunctis ex eorundem intentione solum esse ceremoniales.

Dixi in Conclusionem *secusâ necessitate*: quia si minister deficiat, antequam perfecti omnes unctiones, potest alius succedere, qui unctiones omittas suppleat, juxta Doctorem communiter. Ratio est, quod singulæ unctiones cum suis proportionatis formulis sint quasi partes integrales unius Sacramenti, & abeantque suam proportionatam significationem ab aliis independentem; adeoque nulla sit ratio, cur non possint poni à diversis ministris: sicut in artefactis possunt partes integrales poni à diversis artificibus. Unde etiam licitum censeri solet, ut ob angustiam temporis infirmo præperante ad mortem plures sacerdotes diversa simul organa inungant: cùm non appareat ratio, cur non æquæ simul, ac successivè id factum sit validum, adeoque in necessitate licitum. Ita plurimi Doctores. Res tamen hæc non est certa: utpote non satis constans ex doctrinâ revelata. Quemadmodum etiam à Variis negatur aut indubium revocatur doctrina alioquin valdè recepta, quæ tradit non conferri per singulas Unctiones & formas partiales distinctam gratiam sanctificantem, sed totam indivisim conferri, mox positis Unctionibus & formis ad essentiam seu substantiam Sacramenti necessariis; gratias verò actuales, ac sanitatem dispensari tempore opportuno. Nonnulli etenim existimant è contrâ per singu-

las partiales materias & formas divisim conferri partialem effectum gratiæ, aut etiam remissionem venialium & poenarum incurfarum ob peccata respectivè per hunc illumve sensum commissa. Quibus quidem favet distinctio distinctaque istarum partium significatio, quæ etiam per distinctos ministros possunt adhiberi. Verùm eo non obstante conficiunt unicum Sacramentum: in quo præter morem & citra aliam necessitatem non apparet faciendâ dispartitio operationum & effectuum partialium in singulis partibus ejusdem Sacramenti.

QUÆSTIO V.

Quibus hoc Sacramentum sit conferendum?

SUPPONO I. non posse conferri non baptizatis, nec etiam mortuis. Unde dum inter unctiones infirmus moritur, debent restantes omitti: quando autem de morte dubitatur procedendum est sub conditione, *Si vivis, per istam sanctam unctionem &c.* Ita *Rituale Romanum*, & omnes Theologi.

35. Mortuis cõferri nequit.

SUPPONO II. Quamquam deceat extremæ Unctioni vel ultimæ medicinæ præmitti confessionem & communionem, quando fieri potest (ut declarat praxis Ecclesiæ, & *Rituale Romanum*) tamen hoc non esse absolute necessarium: cùm ad effectum sufficiat status gratiæ, qui potest obtineri per contritionem, & videamus dari extremam Unctionem illis, quibus confessio & communio est impossibilis. Ideoque *Rituale Romanum* addit: *Si tempus & infirmi conditio permittat.* Alioquin communionem olim dari solitam fuisse etiam post extremam Unctionem, ex variis antiquis, tum Constitutionibus, tum Historiis, probat *Hugo Menardus* in Notis ad librum Sacramentorû S. Gregorii pag. 334. & 335. In quo ipso libro post Ministerium Unctionis additur: *Deinde communicent eum corpore & sanguine Domini.*

Decet si præmitti confessionem & communionem.

An olim communicatio præmitti solita.

DICO I. Nullus est capax hujus Sacramenti ante usum rationis, ut sunt infantes & perpetuò amentes. Ita communiter Theologi. Unde talibus Ecclesia (ut ex Ritualibus patet) non permittit hoc Sacramentum ministrari; quod alioquin non rectè prohiberet. Ratio est: quia hoc Sacramentum est confirmativum Pœnitentiæ, ut ait *Trid. sess. 14. in Proemio Doctrina de extrema Unctione*; prædicti autem non sunt capaces Pœnitentiæ, adeoque nec hujus Sacramenti. Deinde sunt incapaces primarii & infallibilis effectus, scilicet remissionis peccatorum, & excitationis fidei in Deum, seu confortationis in ultima lucta.

36. Illius incapaces sunt infantes, & perpetuò amentes.

Dixi *perpetuò amentes*: quia si aliquando ratione usi sint, capaces etiam sunt in amentia: etsi enim non possint pro tunc recipere

37. Secus, si aliquando usi sint ratione.

per robur contra insultus diabolicos, hoc per accidens est, & saltem possunt recipere alios effectus, scilicet remissionem peccatorum, & abstersionem reliquiarum eorumdem. Idemque declarat praxis Ecclesiae, & Rituale Romanum dicens: *Infirmis autem, qui dum sanâ mente & integris sensibus essent, illud petierunt, seu verisimiliter petissent, seu deederint signa contritionis, etiamsi deinde loquelam amiserint, vel amentes effecti sint, vel delirent, ac non sentiant, nihilominus præbeatur. Sed si infirmus, dum phrænesi, aut amentia laborat, verisimiliter posset quidquam facere contra reverentiam Sacramenti, non inungatur, nisi periculum tollatur omnino: quod ipsa ligando, similive ratione tolli potest.*

38. *Secus est de pueris (inquit Pastorale Mechliniense Tit. de Sacram. extrem. Unct.) periculose agrotantibus, qui peccati mortalis, ac confessionis capaces sunt, licet sint solum octo aut novem annorum, & quavis nunquam communicaverint, ita tamen, ut si eos mori contingat, non sint eorum parentes urgendi ad exequias more adultorum. Ratio est: quia capaces absolutionis & Pœnitentiæ, cujus unctio est consummativum, sunt etiam capaces ipsius unctiois. Deinde tales sunt capaces principalium effectuum hujus Sacramenti. Estque hoc bene notandum pro praxi: in qua interdum contingere natus est hæc in re defectus.*

39. *An autem requiratur, quod suscipiens aliquando peccaverit actualiter, incertum est; eò quod etiam in perfectè innocentibus possit hoc Sacramentum deservire ad confortandum, ne saltem in illa ultima lucta peccent. Ita Suarez & plures alii Doctores. Juxta quos proinde B. Virgo fuit capax hujus Sacramenti, & fortè illud suscipit.*

*Contrarium tamen non est minùs probabile, & docet Aversa cum Vasquez & plurimis aliis, ac supponit Scotus d. 23. n. 3. Ratio est: quia Tridentinum hoc Sacramentum vocat consummativum Pœnitentiæ; cujus sive eliciendæ, sive suscipiendæ, perfectè innocentes non sunt capaces, adeoque nec extremæ Unctionis. Deinde absolute docet hoc Sacramentum abstergere reliquias peccatorum. Et Jacobi 5. de eodem dicitur: *Alleviabit eum Dominus*; intellige potissimum à pressura peccatorum actualium. Et additur: *Si in peccatis sit*, id est, si aliqua adhuc remanserint, remittentur ei. Unde effectus & finis principalis hujus Sacramenti visetur peccata actualia in suscipiente supponere: ideoque præcipuè etiam parvuli dicebantur non esse illius capaces; ut aptè notavit S. Bonavent. d. 23. a. 2. q. 2. non rectè à Suarez citatus in contrarium. Idem denique non parum suadet ipsa forma Sacramenti, quæ primariò & unice postulatur à Deo indulgentia peccatorum. Et sanè incongruum apparet, ut etiam innocentissimæ Deiparæ applicata fuisset hæc forma: *Indulgeat tibi**

Deus, quiaquid deliquisti per visum &c. Unde effectus partialis ac minùs principalis non videtur reddere hujusmodi personas Unctionis capaces.

Dico II. Ut aliquis sit capax hujus Sacramenti, debet esse infirmus. Patet ex Jacobi 5. *Infirmatus quis in vobis &c.* Nec sufficit infirmitas qualicumque, sed debet esse gravis: sic ut nemini, qui gravi morbo affectus non est, Sacramentum Unctionis dare liceat; ut habet Pastorale Mechliniense. Immo debet esse tam gravis, ut prudenter timeatur ex eâ secutura mors. Patet ex Florentino dicente: *Hoc Sacramentum, nisi infirmo, de cuius morte timeatur, dari non debet.* Et Tridentinum sup. c. 3. declarat hanc unctioem esse infirmis adhibendam, illis vero præsertim, qui tam periculose decumbunt, ut in exitu vitæ constituti videantur: unde & Sacramentum exeuntium minucupatur. Nihilominus etiam debet hoc Sacramentum præberi iis, qui præsenio deficiunt, & in diem videntur morituri, etiam sine alia infirmitate, ut præscribit Rituale Romanum. Quod tamen inferius cavet, ut non ministretur prælium inicurus, aut navigationem aut peregrinationem, aut alia pericula subintrant, aut reis ultimo supplicio mox afficiendis. Quod idem præscribit Pastorale Mechliniense, & tradit Doctor Seraphicus d. 23. a. 2. q. 3. Doctor subtilis ead. dist. 9. un. n. 3. Et tamen si forent hujus Sacramenti capaces, non deberet iis adeò generaliter negari.

Nihilominus non est necessarium expectare extremum periculum, sed sufficit, quod infirmus iudicio medicorum & peritorum censeatur periclitari de vita, ut colligitur ex Concilio citatis. Immo curandum est, ut extremus articulus præventus: prout etiam monet Catechismus Romanus Tit. de extrem. Unct. Sacram. 5. 9. quando nimium infirmo adhuc integra mens & ratio viget, ut ad uberiorem Sacramenti gratiam percipiendam ipse etiam infirmus sitam fidem, ac piam animi voluntatem conferre possit, dum sacro linitur oleo, virtutisque Sacramenti contra diabolicos insultus, non tantum in extremo articulo, sed etiam antea ingruentes, valeat adjuvari. Deinde cum sanitas corporalis sit secundarius illius effectus, convenit adhiberi, quando adhuc viget spes aliqua vitæ: non enim expectandum est, ut sanitas corporalis per consequens miraculum restituatur. Quare merito tò redarguendus est abusus multorum, sive Parochorum, sive Medicorum, sive aliorum habentium curam infirmorum, qui illud tempus ægroti ungerendi studiosè observant, cum jam omni sanitatis spe amissâ, vitæ & sensibus carere incipit. Ex quo nascitur alius abusus intolerabilis, ut hoc saluberrimum Sacramentum, quod ad sanitatem restituendam secundariò est institutum à plurimis passim habeatur pro signo sanitatis desperatæ, & mortis infallibiliter secuturæ. Qui abusus deberet instructione etiam publicâ

38. *Aut si pueri sint capaces confessionis ac peccati mortalis.*

39. *An requiratur, ut inungendus peccaverit actualiter, disputatur.*

Opinio affirmativa sua decur.

Concionatorum extirpari. Hinc peste laborantibus, aut iis qui venenum mortiferum biberunt, vel lethaliter vulnerati sunt, potest hoc Sacramentum statim ministrari: immo ordinariè expedit, etsi adhuc vegeti videantur.

Ex opposito quidam Recentiores Græci, notanter *Simon Thessalonicensis*, affirmant sanos quoque esse hujus Sacramenti capaces, idque de facto à plerisque istius nationis observari, testatur *Petrus Arcudius Lib. de Extrem. Vnct. c. 4.* Immo in *Euchologio Græcorum* ipse Titulus habet: *Officium olei peragendum in Ecclesia vel in domo*, quasi nempe profanis in Ecclesia, pro infirmis in domo sit peragendum. Sed *Jacobus Goar in Notis ad Officium Olei n. 3.* id ita explicat, quod graviter & desperatè infirmi ungantur domi: cum apud Græcos ægri plerique è plebe aliorum manibus & ope studeant se deferri ad Ecclesiam, ibique nonnumquam plurium dierum spatio in *Catechumenæis* jaceant, & sacrâ tantum unctione sibi remedium exposcant. Quod autem adstantes completo Sacramento interdum petant ihungi, nisi sani, vel tantum leviter infirmi, idque ex devotione ob spiritualem benedictionem vel etiam lenimentum doloris obtinendum, testatur idem idem fieri per unctionem merè ceremoniam, etiam mente Græcæ Ecclesiæ (quidquid *Arcudius* secus senserit) & intentione ipsorum presbyterorum, etsi unctioni adhibentium similem orationem.

Eodem modo excusat aliam ritum (quem *Arcudius* arguit) quo totus orationum & unctionum apparatus suscipitur à gravi peccatore saepe vi penitentiaè imposita, quod scilicet etiam ex mente adhibentium sit tantum quid ceremoniale, valens ex opere operantis ad spirituales infirmitates peccatoris curandas. Quamquam (ut addit *S. Romanæ Ecclesiæ* morem gerendo, sint potius Græci ab hac consuetudine deterrendi, ob periculum erroris, abusus, aut illegitimæ intentionis. Saltem sanis non posse adhiberi ipsum unctionis Sacramentum, notissimum est ex Ritualibus & praxi Ecclesiæ, ex Conciliis, ipsoque *Iacobo Apostolo*. Unde etiam *Innocentius IV. Epist. ad Episcop. Tuscanum in Cypro Legatum* (quæ est apud *Bzovium ad annum 1253*) præscribit Græcis in isto regno constitutis: *Nullis per Sacerdotes vel Confessores pro satisfactione penitentiaè, unctio aliqua solummodo injungatur. Infirmis juxta verbum Iacobi Apostoli unctio exhibeatur extrema.*

Quæri nihilominus posset, an si morbus quidem sit, sed non ita gravis, Sacramentum hoc haberet aliquem effectum. Respondet *Wiggers q. 32. Suppl. n. 3.* Si ægrotatio sit valde levis, verisimile est nihil effici, quia *Apostolus* & citata Concilia de gravi infirmitate loquuntur; si autem sit gravis, quamvis non ita periculosa, probabile est Sacramentum hoc fore validum; peccaret tamen,

qui sciens sic vel conferret, vel susciperet: dicit enim *Concilium Florentinum* non debere dari, nisi infirmo, de cujus morte timeatur. Hactenus *Wiggers* & consonat *Coninck d. 19. num. 25.* Qui allegat *Tridentinum sup. cap. 3.* declarans unctionem esse infirmis adhibendam, illis verò præsertim qui tam periculose decumbunt, ut in exitu vitæ constituti videantur. Ubi apparet simpliciter tantum requiri infirmitatem, specificari tamen valde periculosa, quasi huic principaliter corresponderet sacra unctio.

Nihilominus in contrarium stat communis *Scoti supra* & aliorum (ut refert *Diana* ^{44.} *Concluditur quod mon.* *Parte 9. Tract. 6. Resol. 45.*) Doctorum sensus. Quem confirmat constans praxis Ecclesiæ universaliter prohibentis ministrari hoc Sacramentum ulli non periculose infirmo; quod sanè non faceret, privando alios infirmos maximâ utilitate Sacramenti, si forent illius capaces. Fauet etiam *Iacobi 5. Inducat*, id est, advocet seu accersat, *Presbyteros Ecclesiæ*. Quod denotat gravem corporis afflictionem, seu infirmitatem, quâ æger detineatur. Similiter vox Græca correspondens verbo latino, *Infirmatur*, denotat graviorem morbum: prout etiam periculum ægrotantis, quasi deficientis & morbo succumbentis, significat textus Græcus, ubi nos ter habet: *Oratio fidei salvabit infirmum. Tridentinum* verò declarans & statuens unctionem adhibendam esse infirmis, loquitur de infirmis periculose: non enim ordinat (quod alioquin contextus consequenter indicaret) ut etiam aliis infirmis adhibeatur. Addit tamen *Præsertim*, sive præcipue esse adhibendam, quando periculum est extremum, seu iis qui tam periculose decumbunt, ut in exitu vitæ constituti videantur (ubi supponit etiam alios debere periculose infirmari) si videlicet necdum sit adhibita. Quod etiam satis intelligitur ex subjecta materia, & ex *Florentino*, quod *Tridentina Synodus* imitatur.

Neque ob hoc fiet, Sacramentum sæpè conferri invalidè, si videlicet periculum subesse putatum verè non subsit: quia cum Salvator ministrationem hujus Sacramenti hominibus reliquerit, existimandum omnino est, id eâ lege factum, ut quoties prudenter judicaverint subesse mortis periculum, ministrari queat. Quod significat modus loquendi *Florentini*: *De cujus morte timeatur.* Nemo tunc est certum periculum, ut notat *Aversa quaest. de Sacram. extr. Vnct. sect. 8.* id est, talis status, ex quo prudenter timeatur mors; sed solum dubia est ipsa mors.

QUESTIO VI.

Quos Effectus habeat hoc Sacramentum?

Resp. ultra gratiam habitualem (quæ ^{45.} *Effectus ve-* *munis conferuntur*) est effectus omnibus Sacramentis communis conferuntur